

מחר החתומה	
בווארשא ובאראנו	בחין לארץ
לשנה 8 ר"כ	במשלוח ויום 12'
לחצי שנה 4	ג' פעמים בשבוע 10
לרבע שנה 3	או כמסחר שהיה לזה
ליון אחד 5 קאס'	במסחר חיל.
(בווארשא בלי המשלוח 6 ר"כ לשנה).	
מחר מודעות	
כל שורה פעמים או סמוכה 10 קאס'.	
(יותר על ג' פעמים ויול לפי הערך).	
ניקרו לוגים כל שורה 15 קאס'.	
בעד הוליות אדריסח 25 קאס'.	
סאטריס שלא נחקקלו לדפוס אינם מושבים.	
אדריסח וריקציו הצעירה, ווארשא, סאטריסאקא 2	
אדריסח לתלמידות: הצפירה, ווארשא.	
הילפון 1472.	

תכן הענינים :

מאמר ראשי: הציוניות והחיים, מאת א. ז. ז.
מבט היהודים בארצות תבל, מאת מ. גורדא,
ברחבי הממלכה,
הקונגרס הרביעי, מאת ר. ב.
על המהלכים החדשים והישגים, מאת בן ימיני,
יהודים בסיני מאת אלברט כ"ץ,
תלגרות.
מערי המדינה,
העדה, פ. ה. וועטשטיין,
תקנת עיגולה,
פוליוטון: צללים, מאת אלעזר דוד פינקעל,
מודעות.

הציוניות והחיים.

(סוף)

אנכי אמנם לא אמתח דין קשה על קהלותינו וקברניטי חיי החברה בקרבך עמום מהרוד הישן, כאשר עשו ולא עשו מרבית סופרינו בירודים ובלא יודעים. יש יוש בקרב המנהגים ההם גם שרי לב וחמימי דרך. הם עושים מלאכתם האמונה ונוכח האמת דרכם, אך עם כל שרם ותמימותם לא יביאו כל שנוי לשובה והחיי עולמנו הפנימי. האנשים האלה חרוצים ודבוקים בלי רצונם בכח הפני של החנך או התרבות וחברה, בכל נושא, בכל מסרת קדומים, ועיניהם האחוות ובכלי שנית. עולמם לא יראו אור המון החרמים החדשים של השאלות והתביעות שמיטנו. ולא אליהם יגיעו דברי המפירים המון הצעותיהם ומועצותיהם.

אולם בימינו אלה נשתנה מצב
דברים, קרן אורה החלה להתגבש
ל קהלה יעקב, אנהו עומדים כעת על
פתח תקופה חדשה של ראשית התפתחות
התנועה העירה ומוסדי הצוקה בישראל
סודר במשטר על ידי השלטון הממשלה
אואשר מהרשות. בשנה העברה הוציאה
הממשלה הרוטמה את ספר החקים
כלליים, אשר און ותקן שר הפנים
התמיכה הכללית לעניני ישראל.
לחברות כאלה ינתן על נקלה לכל
ההשתתפות בדרך הזה. נראה כי
העירה אשר את הממשלה לדרך
הוא אופן התנאים הרעים אשר בחיי
וצרי הכלכלה היותר נחוצים, ובעת
כל העמים הגאורים דואנים לצרכי
כשכל גפש היותר נחוצים לכלכלת העם,
ולתהדיר מחירי עד כפי האפשר, נפש
לאחינו יושבי ארצנו אוכל נפש
נחוץ בבשר במחיר רב, בסבת
הנכסא הנהוגה. וגם אי אפשר ע"י
הנכסא, שהיא כשלטון בתיך שלטון,
נחניג גם בקרב מוכרי הבשר הכשר את
המחיר הקצוב לוא גם במחיר יקר
יני הבשר למדרגותיהם כבקרב מוכרי
שש לעם הארץ, המבח העברי אינו
ע כל גבול, הוא מושל בכפה בקרב
ותו; הוא מחלק את בשר ממכרו
שש וגם הקרב והכרעים, הורוע והלחיים
הוא ממדרגה ראשונה, והיהודי
וגה משלם במיבס כספ בעד שברי
נצמות ולא יתירע על גורלו: הוא יורע
מיום שחרב בית המקדש נמל מעם
ותן בעצמות ... הממשלה ראתה
וה שנים אחדות אשר עלה
חשבה בספירות העליזונה לבטל את
כסא ולהעבירנה מן העולם. אך פה
הה הממשלה מכושלים אחדים על
בה, כי מקשקשת השאלה „יצרכי
ה" כי איך שהיה, המכסא היא מקור
בכנסות לצרכי הקהלות ועניני ישראל,
היא ימלא חסרונן? נפו להציע בסדר שרי
לפתוח מקור לצרכי הקהלות
לכל סם מיוחד על כל איש יהודי
לקחת תעורת מסחר, לצרף מוסדי

הצדקה. אך גם ההצעה הזאת חסרונה בצורה, כי באופן זה לא ישא כל העם במשא צרכי העדה, והמלוה, חסרסריר ואיש הרוח שאינם דורשים כל תעודה למסחרם ופישו כעגלי מרכב על חשבון החנוני האמלל, אשר יוסיפו עוד הוצאה על הוצאת בית מסחרו הדל. וע"כ הרלו מלחשוב על כפול המכסא עד אשר יצא לאור דבר ספר ההקנות לחברה המיכה כללית, וכאשר התפשטו האגודות האלה בקרב קהלות ישראל — כפי שיש לקות ממספר הערים הכמהרות להשתמש ברשיון המיוחד הזה — יהיה מן האפשר לבטל את מכס העצמות. ובכן הולכים הרבירים ומשתנים וחקופה חדשה מתחלה בחסד הממשלה במקצוע גדול של חיי עולמנו רפנימי כהנהגת מסרי החדשה ועניני העדה כסדר נכון ואורח רשמי, ועלינו להשתמש למוטב קיומנו ועתידנו למוטב הציוניות בשנים רדומים האלה. עתה נובל לדבר אל העם, עתה כהיות הנהגת הקהלות רשמית ומקיימת סאת הרשות וביחוד לחברי שלמין האגודות אנשים משכילים אשר כח בידם לעמוד במקום שרים ולהת דין וחשבון על מפעליהם לפני בקרת הממשלה (הנסיין) הראנו כי כרוב הערים אשר נוסדו בהן האגודות הרשמיות משכו הסנהגנים השינים את יריהם מעניני העדה בצרונם הטוב ויעזבו מקומם להנאורים היודעים לצאת ולבא לפני העם במישב שרים ופקידי הרשות). עתה, רק עתה יולדו לנו המון קוראים אשר שובים בידם ובכחם לעשות הרבה למוטב עתידותינו.

מצב היהודים בארצות תבל.

(נאום הד"ר נירדא בקינגרס הרביעי).
(מגליון 179)

אמנם רצון טוב לא יחסר. רוצים לעזור לקרבנות רומיניא. ואולם חסרה אורגניזציא, אשר תקבץ את הכחות המפוזרים והאחדם ותחברם יחד למטרה קבועה. בלי אורגניזציא, בלי חבור וקשר, בלי אחדות בשמוש הכחות המפוזרים האלה אין למו כל ערך, כמהם כאין, ומכל התאמצות היחידים לא יצמח מאומה.

גם כסף לא יחסר. יהודים רבים שמו עוד הפעם כבוד לגדיבות הישראלית המפורסה מאז. היהודים העניים נותנים רב יתר מכחם; היהודים האמידים נותנים כפי כחם. גם רבים מן היהודים בעלי רבוא הרכבות לא קפצו את ידם כלה. אמנם אחרים מהרו לפזר 20,000 פראנק למסע-הענינים של אגודת-המורים צורת ליהודים, מאשר לתת חמשיית הסך ההוא לנוודים הרומינים, אשר לא יסעו לשם תענוג וגם אינם עוד צוררי ישראל, אם גם יש לאל מעשים כאלה לעשותם ברבות היהודים לאנטישמיים. אמנם ישנם אחדים הבוחרים לקנות בהון 600,000 פראנק יריעות-קרמק ללשכות תעניניהם מתת גם חלק המאה מזה לעזרת הנודדים רומיניא. ואולם בכלל לא לשוא דפקו על דלתות נפילי ההוב, המשליים במכמני המיליארדים. אך זו רעה חולה, כי בסכומים הגדולים אשר נאספו יחד לא ישתמשו בארח הראוי והנכון, ולכן אין מהם תועלת קימת. הכסף איננו מוצא לאיזו תכנית קבועה. אין רעיון אחד, ובכלל אין כל רעיון קובע אופן היצאת הכסף.

אֵיךְ מוֹצִיאים הַכֶּסֶף? בַּחֲמוּנָה
הַקְדֵּמוֹנִיָּה וְהַחֲסֵרָה כֹּל מִשְׁמֵר: בְּנִתִּי
צָדָקָה מִד לֵיד. אִמָּנָה לֹא תִדְרֹשׁ כֹּל
עֲבוֹדַת הַרוּחַ. הִנֵּה פֶה נָשִׁים וְיֻלְדִּים

אשר השאירו אחריהם אבות-משפחה רומנים: קונים למו לחם לבל ימותו ברעב, הנה פה אנודות נודדים, אשר הארץ האחת לא תשאם, והשניה לא תאבה לקבלם, והם שוכנים באנחות באחוז הנבילות וסביבם גדר תינות שימרים מיוונים; קונים למו כרמסי-מסע אל הארץ הקרובה, אל החוף הקרוב, אל אמריקא, אין חפצי לנקר ולבקר, אם אין נדבות כרמסי-המסע האלה לרוב מין חסד אשר יעשו מעט נדבים לעצמם וכשרם מאשר יעשו ליהודים הרומנים ... אין לי הצדקה לבחן כליות ולב, ועלי לשפוט לפי ראות-העין, והעין רואה, כי הצרה דורשת עזרה כרוגע, והנדיבה אמנם תקל מעט רגע עם זאת הצרה הגדולה, מה יהיה אחרי געם—אין שם עלב, על השעה הקרובה אין חושב מחשבות.

שולחים את הנודדים הרומנים לאמריקא וכה יפסרו מהם; לא יוסיפו עוד לראותם. מרחב כל הים הגדול מפרידם מקול הזעקה לעזרה. אבל מה תהי אחריתם באמריקא? היתמושם לנוע? היכלו שם אחר? האם האיש הגנוע באמריקא ברעב היא פחות מת מן ראשי הגנוע ברעב כרומיניא או בן גבול רומיניא ורוטספראם? הנם באמריקא יושבי להושים למי נדבית? אם כה יעשו יהפכו כרעג את רפי הרוח לקבצנים העושים את הקבצנות לאומנותם, וגם החרוצים בהם לא יעמדו בנסיון ועשו את העניות לפרנסה ער העולם. או היש עם הלתי בעלי המיכות להורות להבאים באמריקא פקומית למושב, להכשירם לחיים של עבודה ופרנסה נאמנה ולעזור למי לעמוד ברשות עצמם בכלכלתם? דבר כזה דורש הכנה רבה וגדולה, ואני אינני רואה גם התחלה פורתא, גם אית קל לאורגניזציא כזאת.

נרבות מקרה, בלי תכנית ובלי שם? קבועה — מאפס והנה הנה, ולא המצאנית למלא את אשר ידרוש עתה מצב הדברים מאת עם היהודים. וגם חלוקת הנדבות הזאת בלי רעיון ובלי רצון, הלא עתידה באחד הימים לחלול פתע פתאום, האם חשבו ומצאו כמה כסף דרוש לה? לחיף אמריקא לא יוכל יהודי רומיני לבוא אם אין בידו סכום 125 פראנק. ואם נוסף לזה היציאות המסע והמחיה עד ההוף — ידרש לכל אחד סכום שלש מאות פראנק, ואם השתרע הצדקה הזאת אך על מאת ארץ איש מקרב 270,000 יהודי רומיניא, ועלה בידנו למצוה סך 30 מיליוני פראנק, ולא לה עוד עלינו להוסיף שכן הפקידות ויתר ההוצאות הריקות אבל נחוצות.

ומה יועילו בשלשים המיליונים
הדרושים לכל הפחות? בזה יועילו פשוט,
כי יהודי רומיניא ימות ברעב אחרי
שלושה ירחים באמריקא, תחת למות לפני
שלושה ירחים באירופא. ומאין יקחו גם
שלשים המיליונים האלה? בקול קורא
ובאסף נדבית לא יקבץ גם המעט מן
ההון הענק הזה. למסורות הצדקה
התמידים של קהלות ישראל אין עוד
כסף, ובכבודות ישיפיקו לצרכי יום יום.
לחברת "כל ישראל חברים" אין מיליונים
לחלק. לחברת מכונני מושבות ליהודים,
ואו חברת יק"א כאשר יכונה בקצרה,
אמנם ישנם שלשים המיליונים, ואולי עוד
פי שמונה או תשעה, ואולם היא אימצה,
לא אין לה הצדקה לנגוד בהונה, והיא
יכולה לחלק אך מקצת מפרי הנהגה לשנה,
ועלי לחת צדק לעיקר זה, אם כי ישנם
אמנויות הדוחים הלאה כל עיקר וכל חוק.
ובכן מה יהיה? הנני רואה את האותיות
בראש, בראשונה יחלקו פראנקס, ואחרי
— פרוטות, כל עוד לא תכלהנה

יֵאָחֵז — יֵאָמְרוּ בְּאֶחָד הַיָּמִים בְּמִשְׁכַּן
הַשָּׁמַיִם: „אֵין לָנוּ עוֹד מְאוֹמָה, לֹא נִכְלָ
עֲשׂוֹת לְמַעַנְכֶם דְּבַר, וְאַתֶּם דַּעוּ לָכֵן !”
יִדְרִי הַיּוֹשֵׁב רֹאשׁ, דִּרְר הַיִּרְצָה
(מִתִּי כְּפִים וְתִשְׁאִי־רֵצִין) הַגִּיד זֶה עֲתִיד,
וְאֵנִי אֲשִׁיב לְהַגִּיד — כִּי הֵן לֹא יִמְלֹךְ
מִהֶשְׁנֹת הָרְבִּיעִים בְּהוֹדְעוֹת עַל דְּבַר מִצַּב
הַיְּהוּדִים — הֵנִנוּ הוֹלְכִים בְּמִתְחִירוֹת
הַנִּיאֻמָּה לִקְרֹאת שְׁמֹת הַיְּהוּדֹת הַפְּקִידֹת
(אֲמַסְלִיכֶע יוֹדֵעַנְשׁוֹם), וְהַשְׁמָעָה כֹּה
נִרְאָה תִּהְיֶה, עוֹ כִּי אֲסַגֹּר אֶת עֵינִי
בְּחִדְרָה לִכְנֹחַ הַחֲמוּנָה הַיּוֹמָה, לְבִלְתִּי
רְאוֹתָ רַגַע אֶחָד קוֹרֵם הַעַת אֲשֶׁר אֲחִיהָ
אֶלֶן לְרֹאוֹתָ.

טיב כי גדולי קהלות ישראל לא יבואו אלינו באמתלא הריקה, "השואה הרומינית באה אלינו כחֶרֶף, לא היינו מוכנים לה, כי לא ראינו מראש", כי אם כה יאמרו נאלץ להשיבם התשיבתי הנסה, כאשר השיב הר"ר הירצל לפני זה: לא אמת הוא! זה שלש שנים הננו מעידים בכס השכם והעדר; זה שלש שנים הננו מפרטים עצמנו באהלה של הארמציית להיכנס מצב עם היהודים, להראותם את הסכנות המרחפות עליהם, להטיף באוזניהם על ההחבלה היחידה, אשר הוכל להגן בפני הסכנה הזאת, ואולם אהם לא שמעו או לא אביתם שמוע לנו (הסכמה רבה).

מה השש נאז לכם, אם אתם, אשר בידכם הפקיד עם ישראל באמונה רבה את מיבי, את מנן חייו, לא מצאתם את דרשה הציוניים ואת ספריהם ספניים והגונים לתשומת-לבם המרוממה? ומה זושם נקרא לכם, יודעים אתם אותם ובכל זאת השחקו תלענו לאזהרותינו ומתהוה נחשבי לכם? שנאתכם העוורת האדוקה אשר תשנאו את הציוניות היא אשמה במצב השירר היום (הסכמה מכל עבר). מדוע זה היינו לציונים? האם בגלל מרשע סקסטרית לציון? רוב מנינו חפשי כטנני דא (הסכמה נמרצה). אנהנו היינו לציוניים יען כי ננעה צרת עם ישראל עד לבנו, יען רואים אנהנו בראבון עמיק, כי לפי מצב הגברים עתה תגדל הצרה הזאת עד מהרה עוד רב יתר, ואסנות-פתע אדירים יבואו, ויען כי ככל העמיקנו לחקיר ולהעביר עבודה קשה את מוחנו, נבוא תמיד אך אל הדרך האחת להמלם מן המצר: למצוא ארץ-מושב בטוחה במשפטי העמים למען רבוי ורכבות היהודים (הסכמה בשאון שאינו פוסק).

מה שונה היה המצב היום, אלו
יכלנו לרנרד לאחינו הרומנים: „אחיו
היום! הנה הארץ המוכנה לכם כאם
לבניה השבים אליה". אין תועים ברוח
נושה, אין אוברז דרך ביראה ובלו
תקרה, אך הולכים בשמחה לקראת מפרה
במוחה! ומה שונה היה המצב עתה, אלו
מצאו הנורדים היהודים הרומנים בכל
מקום אורגניזציא עברית אמיצה, אשר
בביתם הכינם לדרך, בדרכם תהי למו
ליועץ ומנהל, ובארץ החדשה הקבלם
הותעם איש על מבינו! מדוע אין לנו
הארץ הזאת, מדוע אין לנו אורגניזציא
כזו? באשמת מי? הלא אך באשמתכם
אתם! אלו לקחתם את המיליונים, אשר
התיצאו — או נכון יותר: השליכו —
ענתה ותקרישים זה שלש שנים לפי עצמנו,
בי עתה היתה לכם הארץ המוכנה לקבל
את היהודים הנורדים, ואלו נתחם ידכם
לנו, ובאורגניזציא של הקהלות שלכם,
העתיקה, הכבירה אבל פוזרה ומפוזרה
קשה כאבן, חוקתם את ראשית האורגניזציא
של העם כלו, אשר יצרנו ועשינו
ונחנו בעמל ובמעצורים גוראים, כי עתה
היה עם ישראל גוף חי, אשר בכח עצמו
יכול להנו על כל אחד מאזרחיו מרשה

ואולם אתם בחרתם להראות רבוא רבבותיכם אותית רצון לשיאפם לשים דופי בציוניות, ואם אפשר — גם להמיתה בחק, ולהרוס את אשר כיננה ידנו ברכ עמל, לכן באתכם היום השואה הרוסמית לפתע פתאם, אשר לא פללתם ולא התערתהם לה; לכן חזרתכם עתה כישישים שילרות נזקקם במו, ובראתם שרפה או שטף מים יעמדו בל נוע והביטו כנלמים אל האמים החודרים אליהם.

ואולם אל כל היהודים אשר לב
עברו להם ובכל זאת נפתו לעמיד כצר
להצניעות, ובלי הבין או כסבות אחרות
אשר אין חפצי לבאמן הפעם פנו אליו
עירף, אל כל היהודים הנני קרא: „שמו
אל לב! שמעו אל הלחץ אשר נתן לשם
האסין הרומני! בלב קרוע ושיתה דם
הנני אומרם לכם: זו אך ראשית, אך
אתחלה דפורענות! רעות עוד יתר גדולות
הבואנה, עוד ירע רב יתר! מה תעשו
אם אחרי מאתים ושבעים אלפי היהודים
הרומנים יקימו לנרוד 780,000 היהודים
האליציים, ומה גם אם מיליונים אחרים
יחללו לנוע ממקומם? אם ים של אנשים
ימלילו ורעבים ין גלים אל מפתח ביהמה?
יודע אני כי ישנה תחבולה הסיר הסכנה
הזאת ממעונותיהם: לסגור את גבולות
הארץ בפני כניסת יהודי הנכר; לפעול
על המשפלות הנכבדות כי תחזיקנה את
יהודיהן בלוצן בחזקת הדי. לכבדכם
הנני מאמין כי יאץ השימו תקוהכם בתחבולה
הזאת (הסכמה).

ואולם אם לא תחזיקו בתכלה
הזאת מה נשאר לכם לעשות ? מה העצה
היוצאה מכאן ? מה מחשבתכם ? לכם אין
כל, אין מאומה, לכן הננו קוראים אליכם
על הפעם באהבה : פקחו עיניכם וראו
האחריות המוטלת עליכם : התחזקו והיו
לאנשים ! עם נואש, גם אם לא יוכל
להושיע לנפשו, עיד די אנינס לו להמיט
סכנה על ראש יהודים (הסכמה ברגש
ומתי כפים), שיבו שפרו מעשיכם למען
ימצינו עם היהודים בכס ואהב אתכם,
והעמים הנצורים, אשר לא ידעו מכם
עין, יכבדוכם, עברו שכם אחד אתנו
למציא ארץ-מבטחים לעם ישראל (עוד
הפעם שאין הסכמה ותשואות חן). יכול
היכולו ! עליכם אך לחזק, לכם המיליונים,
אתכם מהלכים במקום גדולים, לכם ההשפעה,
לכם הסכנה לקרבה מעשיכם כבירים.
עשו למען עמכם, עצמכם וישרים, אך
חלק המאה מאשר עשיהם למען עמים
אחרים, אשר כסף היהודים ועבודת רוח
היהודים בנו למו מסלות ברזל, חפרו
ערוות, עקרו הרים, יסדו באנקים
למשוכות, הושיבו נשמות ויחוללו נפלאות
גדולות אין מספר, אבל בשם ה' ! עשו
יבר שיש בו יתר מחלוקת פרושה לעני ;
יבר אשר יבטיח עתידות היהודים מעוני
כליון. אם לא תאבו לעבור אתנו יחד,
חן בחפץ לבב אנחנו מוסרים לכם ההנהגה,
לנו לראשים, כי מה כל ישענו וכל
נשוא נפשנו, הלא אך לעבור עבודת
עם ישראל, ואם השואה הרומינית עצלת
היחיכם בינה, כי רק בהשגת ארץ-
יושב במרוחה לעם ישראל — לאמר
ציוניות — צפינה הישועה, אז נברך את
השואה הזאת כנס ישע ופרות, ואת
חנינו הרומינים האמללים, אשר ענוותם
נגזלו שנתנו בלילות, נברך בקרבנות
מאת קרועים, אשר נבחרו להביא
צרתם ישועה לכל עם ישראל (תשואות
ן שאינן פוסקות ומתי כפים, מעל
ציונות מניפים כובעים ומטפחות
נכבדו הנואם, מכל עבר יגשו אליו
(ברכו), חתק

ברחבי הממלכה

== בכ"ע "פראוויס. וועטסטיק" ==
נרפסה פקידה מאת שר האוצרות כרברים
האלה: למרות אשר דוצאו לשוק הפנימי
500,000 פוד סיקר מן המינה למשמרת,
עוד מחיר הסיקר, במספר בשיעור רב
או מעט מעט, הנהו יתר מן הקצבה
שנקצבה ע"פ החלטה סוד המיניסטרים
מיום 18 יוני 1899. אי לואת הנני
מוציא לנחוי להוציא אל השוק הפנימי
מן המינה למשמרת עוד חצי מיליון פוד
סיקר, והנני מודיע זאת למנהלי גלילות
האקציו.

— שר ההשכלה שלח ספר אל כל
מפקחי גלילות הלמודים, בדבר במול
עבודת הלמודים של תלמידיו בתה"ם
התיכונים בימי החפשה בקיץ. ואלה
דברי הספר:

ע"פ פקידת שר ההשכלה מיום 7
יאנואר 1878 מספר 168 נקבעה "עבודת
הקיץ" לתלמידים. הנסיון הארוך הוכיח,
כי העבודות האלה שהוטלו לחיבה על
התלמידים, ושעיקרן היא עבודת ההרגל
בכתב בלמודים שונים, לא השגו את
המטרה אשר אליה קי בעת קביעתן;
ובהעמסן את מניחת התלמידים בקיץ הן
מביאות עוד הוצאות אחרות לא טובות.
לעתים קרובות עושים התלמידים את
העבודה שהוטלה עליהם לא בימי הקיץ
אך אחרי אשר החלו הלמודים בבית"ם,
לזקק ללמודים ההם, ורבים מעתיקים
מחבריהם את החנוכים הדרושים; ומאידך
גיסא, המורים כשישם העבודה על
התלמידים, ולכם כל עמם, אינם מקפידים
כי ימלאו התלמידים כהונן. אי לואת
הנני חושב לנחוי לבשל את הפקידה
הנ"ל מיום 7 יאנואר שנת 1873.

ובכ"ו גם בכחלי את עבודת החיובה
בקיץ, הנני מוצא כי לא טוב להשאיר
התלמידים לנפשם בכל משך עת החפשה
הארוכה. ראוי ונכון להשתמש בעת ההיא
לפתח נשיות כל תלמיד כשרונותיו
המיוחדים, ולהלך עליהם היכול לעבוד
לנפשם, ועל המורים והמחנכים היודעים
היושב את כשרונות תלמידיהם צריכים
לנהל בעצמם בבחירת ספרים לקריאה,
ובכל עבודה אחרת, ולהורותם איך להכניה
ואיך למלאותה וכדומה. מובן מאליו כי
כל העבודות מעין אלה אינן בכפיה;
הילדים והצעירים צריכים להיות חפשים
לגמרי במלאוצרכי רוחם. והפקידים בבית"ם
וסוד הפדגוגים, בהשירים עבודתם בדרך
זו יוכלו להביא תועלת של ממש להחנכים,
להכין למענם מילולים להשכלי החשב,
נשיות או איזו עבודות מעלות ושעשועים
לפי היכלת. יש לקוות כי ההתחלות
האלה הפיקנה רצון ההורים והעוזרנה
לקרב את המשפחה אל בתי הספר, כן
גם לא יתכן כי ההתחלות האלה לא תביאנה
התקרבות בין המורים והחנכים ולא
תעזרנה לקשרם ול"ז בקשר דרוח, שה
העבודה הבה מובנה להצלחת בית הספר.
כל ב"ם בכלל וכל מורה לעצמו צריכים
לעשות כל אשר תמצא ידם, כי המניחה
בקיץ תשפיע לטובה על התלמידים לא
רק בחסר כי גם ברוח; ובדבר הזה יש
לעשות רבות ביש הרצון הטוב, אשר
לא יחסר לפדגוגי בתה"ם התיכונים,

המסורים בכל לב לתעודתם הרמה.
והנני מבקש, אדוני נכבד, לשם
לב ביחוד אל המיולים והנמיות למטרה
למודית, ואקיה כי ברבות הימים והנסיון
אפשר יהיה עי"ז לברר את השאלה:
אולי טוב וראוי להרבות במיולים
ונסיעות כאלה, כאמצעי להביא יתר
חיים ויותר ראות-עינים בלמודים שישיפו
בבתה"ם. ועל כן הנני מבקש את כבוד
מעלתך להמציא דבר שנוו בשנה אל
המיניסטרים ורעות ע"ר המיולים
והנמיות למטרה למידית וע"ר התנאים
שבהם יצאו לפעולות. יחד עם זה אהשוב
לנחוי לבקש, אדוני נכבד, להשתל
ככל אשר תוכל, כי בעת המיולים
והנמיות יהיו התלמידים שמורים מכל
מקרה לא סהור, ולמטרה זו תהן עצותיך
להפקידים והמורים אשר תחת השגחתם
ילכו התלמידים למסעותיהם, הכל לפי הנאי
המקום. ביחוד נחוי לזכור, כי מטרה
המיולים האלה צריכה להיות רק לשם
למוד והשכלה ונחוי איפא להרחיק את
התלמידים מכל דבר שאינו מהאים אל
המטרה הזאת.

את הצעתך זאת הנני מבקש את
כבוד מעלתך לפרסם למען מלאותה
והתנהג על פיה בבתי הנימיות, והר-
נימיות ובהת"ם הריאליים אשר בגליל
הלמודים המסור להנהגתך.

הקונגרס הרביעי

סוף הישיבה השניה ביום ג', היום השני
להקונגרס.

שני הניאמים הבוללים אשר נבחרו
להציע את טענותיהם בעד ונגד הרין
והחשבון של היעד הפועל ("ד"ר בראגין
ו"ד"ר מענצל) דברו כל אחד כעשרה,
או עיר פחות מזה, רגעים. טענותיו של
הסניגור היו חלושות וקלושות, מעוכות
ודרוסות. סניגוריו היוצנים, שפחית
וכמעט אנוסה, בלי כל התעוררות פנימית
ובלי תוקף מעשים והראיות, בלי התגברות
הרגש ובלי הוכחת מופתי הגיון. הסניגוריא
העלובה היתה מן השפה ולחין, והקסגוריא
שלמד ה"ר בראגין על הרין והחשבון
של הועד הפועל היתה גסה ובולת חרוצה
ותעורר עליו רק את חמת קהל הקונגרס,
הקסגוריא לא היתה בקרה העששים
ומשפט הנרגה ועד הפועל, היא לא ירדה
לעמק הדברים ולא הראתה על השגיאות
והחסרונות הכלליים והפרטיים, כי אם
דרשה שלא יחוו אמן להיעד-הפועל במסר
שיקדו כל טעשיו. להבטקת פיריות של
שני הקונגרסים האחרונים לא היה כל זכר
בשנה הזאת. שמעתי היטב את הרצאה
הטענות של המצדדים בזכות הועד-הפועל
והמביעים לו אמן, וכן את הרעומותיהם
הקטנות של המותחים עליו כעין בקרה,
כביכול, ואין אני מוצא בהם דברים
הראויים להמסר לרפים. בשנה הזאת עוד
יותר מבשנת הקונגרסים הקודמות היינו
עדים להעובדה הזרה וגם מעציבה, כי
דברו על פי רוב מעל הבמה הלאומית
לא אותם הצירים היודעים מה ואיך לדבר,
כי אם אלה שאינם בקיאים בדבר או
במשחקים דבר לשם הרפור עצמו.
הציבים שביצוינו רוסיא לא לקחו בשנה

הזאת כל חלק ביכולים ובהצעות כאלו
הופסם ביניהם, "לעזוב את השדה" לאחרים
למירונים, לפנים חדשה ולא חפצי לקחת
על עצמם האחריות המוסרית של הקונגרס
הרביעי.
ה"ר הירצל עונה על דברי מבקרי
החשבון: "הפעם אין לנו להתאונן על
בקרת יתרה... כאשר נציע לפניהם את
מפעלנו הנמור לא תחסר מרת הבקרת.
בראגין אומר, כי על היעד הפועל להציע
ולספר להקונגרס רק את אשר עשה ולא
את אשר הפץ לעשות. עליו אפא רק
לענות מה שעשנו: בראגין איננו יודע
ובכלל קשה לתאר מה רבה וכבדה היא
עבודת הועד-הפועל. על הועד להחליף
מכהבים עם כל ארצות החבל ועליו
לחשוב ולהתכונן אל המקומות ששם
נחלשה ונהמעה האנטיציה. בראגין
שואל מה עשינו עד היום להפצת הרעיון
בין ההמון העברי. כמיומה לי שלא
תעוררנו היא, כי אם האורגנים והציגונים
הנמוכים שתעודתם היא לבוא בדברים
עם העם ולפעול עליו כי יתחבר אל
הציגונים... האלה יאמר הניאם: שלא-
פאשניקאו שואל: מה עשה ועד הפועל?
הועד אין לו אלא מה שיהנו לו, ומרת
פעולתו תלוייה בכס, כל אשר אתם,
הציגונים, הוסיפו כח ואומץ כן יגדלו
והעצמו גם פעלי הועד... ה"ר אביגו
ביצקי מראה על חסר האנטיציון באפריקא
ואויא. בנוגע לזה הנני מודיע כי בקרוב
יסע הפרופ' גוהייל למארוק, כי היהודים
היושבים שם מוכשרים עתה לקבל את
הרעיון הציגוני. ע"ד איוא אין אני יכול
להודיע לכם מאימה, כי גם אני לא אדע
את הנעשה בזה. ומה שנוגע להעדר
האנטיציון באונגריא, הנה כבר נסנינו
לעשות מה גם בארץ זו. אני בעצמי
הייתי בפסס ואספתי אספה ציונית, אבל
לא אדע מה הנה הוצאות האספה. הוצאות
מוחשיות לא אדע: "ה"ר הירצל מסעים
את פעולת ועד הפועל, כי שם חסיד
את לבו להחברות של חליץ עצמות ויחן
להן את תמיכתו... לאחינו באפריקא,
יאמר הניאם, "שלאנו קונטרסים ציוניים
בשפה הערבית, הספרדית, הצרפתית
והאנגלית, ומה שנוגע להשאלה הקול-
לורית, יבטיח הירצל, כי הועד הפועל
לא עורר מפה, מעל הבמה, כל חשד כי
נוגע הוא אף נגיעה קלה בענינים דתיים,
מעשי ופעולותיו ודבריו אינם יכולים
להיות למורת רוח להיראים. התנועה
הציונית היא המרכז לכל בני ישראל ובה
יכולים להתאחד כל הפלגות וכל בעלי
הדעות וההשקפות, ואין אנחנו מתערכים
בדברים המסורים אל הלב, ולא חוק
חקים לאיש בדברים כאלה. הנני מבקש
את הציגונים לכל יאבדו את כחותיהם
על דברים וענינים בלתי פיריים ושאינם
מביאים ברכה לעמנו, כמנהג הניאם, כי
אם עברו ופזרו את כחותיהם על דברים
וענינים פיריים ואשר ברכה בהם לאחינו.
ומה היא חובתנו עתה? חובתנו היא להלך
את עמנו, כי יהיה מוכשר לקבל את
הארץ הבטוחה. עליו להכין את עצמו
לדבר זה. ובשעה שגבוא אנחנו, הועד
פועל, ונודיע לכם כי כבר נכון הדבר
בידינו ופעלנו נגמר בכי טוב, אל האסרו
או כי אתם אינכם עוד מוכנים כראוי

לזה וכי אברתם את העת על דברים של
מה בכך. ואם "לע" עור לא הצליח
מפעלנו בידנו, אבל עשה עשינו והשתדלנו
בזה. הנני דורש מהקונגרס כי יאמץ,
כי ישתדל לעזור להועד הפועל בתמיכה
חמרת לשנה הבאה (כלימר: להגדיל את
קצבת הועד), יען כי חובותיו תהינה
להבא עוד יותר מרובות וגדולות ולמען
יוכל לפעול ולעבוד כראוי. לנגד אלה
הצירים חרושים כי יקבלו את חשבון
הכספים של ועד-הפועל בלי בקרת ובחינה
יסעון ה"ר הירצל, כי יבחרו דוקא ועד
של בוחנים ומבקרים וראוי חשבון למען
יבחנו כל ההשכונות כראוי ויודיע את
משפטם להקונגרס.

דברי ה"ר הירצל עשו רושם גדול
על חלק ידוע מהקונגרס, אולם חלק מן
הצירים לא היו שבעי רצון מהדברים
הסחומים ומהרמוזים של ה"ר הירצל.
הוא לא באר מה היא כינתו כהונך העם
ואיזה תנוך הוא דורש. בפתיחת הקונגרס
דבר הירצל דברים ברורים ומפורשים,
אך בתשובתו שהבאתי הוא אוחז עוד
הפעם בשטתו הישנה: חצי הבטחות
וכדומה.

כאשר וקרו אנשי הקונגרס על
בחינה חשבון ועד הפועל, הודיע ה"ר
הירצל, כי הועד הממונה על בקור
החשבונות עסק בזה שבועות אחדים
ויאשר ויקים את כל המספרים כמשפטם.
אחר זה קבל הקונגרס פה אחד את
החשבון של הועד הפועל, ולא נמצא עליו
אף מערער אחד.

ה"ר הירצל מודיע מעל הבמה כי
התיה בשעה 9 בערב אספה הועד הממונה
על עניני הישוב.

מר לאיונסקי מודיע מעל הבמה
כי קומיסיה מיוחדת בחנה את התרעומות
שנגישו על אחדים מהצירים, כי נבחרו
שלא כמשפט, והמצא כי אין אף מאנדאט
אחד שלא כמשפט ולשאי בקשה האגודה
הציונית האנגלית עונות במקום שאינם.
מכס נאדרו מודיע מעל הבמה כי מחר
תהיה אספה מיוחדת לחובבי ש"ע בשעה
2 ויקראו מאמר ע"ר מצב הספרות העברית
בחוה. ובזה נסגרה הישיבה השניה.
R. B.

לונדון 18 אוגוסט (תלגרמה).

במשתה הערב שנעשה ביום האחרון
לקונגרס היו שמונה מאות איש. המשתה
היה כהדר תפארת ויעלה יפה מאד.
ה"ר הירצל, נורא וזאננוזיל נשאו על
הכוס דברי ברכה נמליים ויקרים.
ועליגמאן הראה אותות חבה גדולה ויש
תקוה כי יתן יד לרעיונו.

אתמול היתה אספה רבה לכל
אקציונריו הבאנק. מתן הרין והחשבון של
הבאנק התקבל פה אחד.
הועד הבוחן את חשבונית הבאנק
מצא כי הכל מתנהג בסדרים נעלים,
וכל מעשי הבאנק מתאימים אל המטרה
הרצויה.

על המהלכים החדשים והישנים.

(מגליון 179)

כל שפה יש לה סגנון קבוע וחוקים

חורש מַצֵּל, שצלו מעין חשך ואפלה,
אחד מששים בלילה; נגהות צל אהבתי,
לא צל אופל וצלמות.

כן אהבתי לחסית בצל אלוני הככות
אשר על יד הנחל בקצה העיר; מה נעים
המראה! מי הנחל מפכים וגלילה פורשים
גם הם את צלם, צל שקוף, איש על פני
משנהו, מעיפי העצים מתלחשים יחד
ומספרים איש באזני רעהו ספורי תונה,
או מגלים זה לזה רזי עולם והמון נסתרות
שמכראשית. על גזעיהם יניח אכר זקן
עוף וינע את ראשו ומרחוק נרמה כי הוא
מקשיב ושומע את שיחת הדקלים האלה;
אולי באמת שומע הוא את שפתם ויכין
לנחלתיהם, כי זקן הוא לימים כמחם,
אלופם ומיודעם מילדותם עד היום הזה,
מעפר אחד צמחו ומתלמי אדמה אחת
ינקו מחיהם.

"Fortunate genex! hic inter
flumina nota et fontis sacros frigus
captabis opacum" (*)

מקור נאמן לדמויות והלך נפש
הוא מראה פני המבע לעת ימיו צללי ערב,
בהחל השמש להסתר בקצה ים, או יש
אשר נרצץ ביער ועל סביבותיו אמש

(*) "הליריק יסל! פה בין הנחלים מודיעך
וכין מעינות מקדש קרת 35 תשובה נשך"
Virgil, bucolica, georg. I, 50—51.

בזמן ודימים מיוחד ואם יחליפים זה בזה
יקלקלו את פמטה, והחבל כי גם נפש הקורא
שאינו מעמיק חקור הרבה ואינו יודע
ידיעה ברורה סגולה השפה, כמו שיבחר
בתפוחי העץ או באנשים שמעמם כחפוחי
אדמה או בחפוחי אדמה שיש בהם מעין
מתיקות הסוכר, אע"פ שהדברים האלה
בשעמם הסבכי נאכלים בהיות נפש
וכמו שהחיד ימנעם אכל כן הבחן הנפש
סלים וסגנון השפה שהוא קורא, וידע
להבדיל בין טוב לרע, בין נאה לאינו
נאה אע"פ שלא יוכל לבאר מרוע ולמה,
ואין מקום להפלה בזה במכ"ע יומי.

פתגמים וכוונות וכמויות הקוראים
בקוצים את אונזי הקורא אוכל להביא
למאות, אך איננו כרובלא שאחשוב ואיוול,
די לי בהמעט שהבאתי לדונמא.

כי את התנאים הראשים שהזכרתי
למעלה דרשם בעלי המחלך החדש
בעקבותם, לכן כשלי וכוונותיו ויכשלו
עוד. הנה הם אומרים, כשמעירים אותם
על השגיאות הרבות: תעבורנה עוד
שנים אחדות או תהינה השגיאות האלה
כלילא דורא להשפה... אולי על פי
המאמר: עבר אדם עברה ושנה בה
הוהרה לו. אבל רבות, לא באלק רבתי!
גדולים וטובים מכס כמו החכמים אב"י
תבון שהעתיקו את ספריהם בשפה שאינה
מהונגה אע"פ שהרמב"ם הלל את אחד
מהם על העתקתו, בכל זאת לא יהללם
בשום אופן כמתחיקים טובים ואע"פ
שהעתיקוהם קנו להן זכות אברה בישראל
ונפוצו בכל הפיצות הגולה; ורבים
ממחלך החדש אוחזים בכנפות כסותם
ודוברים בשפתם.

ההעתיקות החדשות—אימרים בעלי
המחלך החדש—לא נופלות מהעתיקות
הישנות. גם זה משפט נמנה. כשקראתי
לפנים את הספר העיוני "פערדאן" שהעתיק
בימי הר"ר ר' ישי בער, איש שלא
נודע כל כך בשמו, התענגתי עליו, כי
הבינותיו, והיום אני קורא העתיקות ממין
זה עם החלש החדשות שהמציאו בני
המחלך החדש וחי נפשי כי לא אבין
לשכל מליהם. נתיי ספר נחני. הנה
העתיקת רמא"ל ליל שמורים, ריב משפחה
או העתיקת דברי ימי רוסיא לה"ר
מאנדלקרן, הבה נציגם למפת ולמשל
להעתיק "אפרים קוה" נראה העתיק מי
מיבה, אם של הראשונים או האחרונה,
אע"פ שהמעתיק את אפרים קוה כשהוא
לעצמו, בלי המשענת שלקח לו מסגנון
המחלך החדש, הוא מופר חיוק, ולשונו—
חב חרה, שלמד שפתו לדבר כן בשעה
שבני המחלך החדש היו מקופלים עוד
בחולותיהם.

בעלי המחלך החדש הביאו לנו
סופרים ממחניהם שהם יהיו למפת, כי
גם מהם ואילו אך מהם, תצא הורה
וחכמת הלשון לנו. הראש והראשין הוא
"אחד העם", אחרי יחשבו מששניחובסקי
וביאליק. ואנן סו נעני אבתרייהו?

אמנם כן, אחד העם הוא סופר-
מצוין אבל לא סופר-עם, כי אם סופר-
אצילים, ר"ל הוא סופר פלוסיפי, עמוק
המושג לרוב הקוראים, וכשם שאי אפשר
לחשוב למשל את קאמא פ"כמע ועוד
לסופרי עם, כן אין לחשוב את אחד העם
לסופר עם, ולולא דמסתפינא הייתי אומר

ומשיאה, ואמרנו בלבנו אכן פנה יום,
ואולם אם נשא עינינו השמימה וראינו את
ראשי האלונים המופלים עוד בזהב קרני
השמש האחרונים, ושמתנו על רגעי האור
האלה כשמת בני אדם אם יאחר אורח
יקר לשבת בביתם עוד שעות מספר. או
נראה את פני המבע כלה והוא כמקבלת
ברכת הפרידה מאת השמש, אורה ומננה,
כבולעת ושואבת אל תוכה בכל אות נפש
את ניצוצות האור האחרונים במסר יסתר.
הצל הולך הלך וגדול, עדרי הצאן שבים
אל מכלאותיהם, ערי בקר אל רפתיהם,
וגם האדם שוב ישוב אל מעונתו, כי את
החשך שנאה נפשו, אהבים הם את הצל
ומפני החשך יתבאוו.

גם המשררים הרגישו כי מתחלק
מהם שכינתם בפרוש הלילה את צלו השחור,
כי כבר צל יקצץ כנף רגליים וישחו כל
בנות השיר, ככל בעלי כנף אשר לא יוכלו
לעוף באשון לילה ואפלה.

Solet esse gravis cantantibus
umbra" (*)
יועפאף. אלעזר דוד פ"נקעל.

(*) "זוכד 35 יעני רוח מסוררים".
Virgil, buo. X, 75.

המשחקות שם.

היא לא ידעה אז, כי לא על הלחם
לבדו יחיה האדם, כי גם על חוץ לב
והלך נפש יחיה האדם, וכי בשבתי כל
היום סגור ומסוגר בחדר מלמדי "לבי
במרחק ואנכי בסוף מערב", לבי שאף
דרור ונעים זמירות צללים ואורות, לבי
עורג אל המקלה הנעימה המנגנת במרחק,
ונפשי יבשה אין כל, אך ארבעה קירות
החדר ור' אמות של הלכה.

מראית הצללים היו לי להבחר. יש
אשר התנגבתי החוצה מחרד מלמדי ואבקש
צללים שאהבה נפשי, בקשתי ולא מצאתי,
ואסתופף למצער בצל כיתל או בצל גדר
הרחויה.

מי ימלא את הרשם הנעלה אשר
עשה עלי מראה ניסת הצללים,
בעבור על השמש עב קל, עננה קמנה
ככה איש, הפורשת צלה כהרף עין על
פני עמקים ושדי תרומות, ופני הצל בעת
ההיא כפני רוח משומט המטראה עד
ארגיעה ועיר מעט ואינו, והוא משומט
ועובר במהירות נפלאה על פני השבילים
ועל פני ריעות הרשא, עד אשר יתעלם
במרחביה ובקצה השמים יסתר; ויש אשר
מחנה ענניות רבות כמו אלה התקבץ על
פני השמים, וכאשר תעבור האחת והגלה
פני השמש ובאה רעותה וקסמם, אז אם
נבים אל פני השרות וראינו מחזה נפלא

צללים

תשוקתי ללל. — השתנות הלללים. —
נחר. — ניסת הלללים. — מלחמה
שלוש. — 35 פרחים וטושים. —
דבורה עיפה כענד תשאף 35. — 35
יער. — קשעת החמה. — 35 לילה. —
פעולתו של המסוררים.

"אל לך בני לצאת החוצה ביום זה
הבוער כהנור, שבה בית וראה מנוחה כי
טוב", קראה אלי אמי בראותה אותי עיוב
את הבית באחר מימי הקיץ.

והיא לא ידעה את יצר לבי אז ואת
התאוה העצורה כאש בעצמותי בימים
ההם, הלא היא: לארואת את ההמונות
השונות אשר יעשה הצל בלחמי, את
היריעות מעשה מכבר ורשת אשר יפרוש
על פני הארץ, את מעשה הצעצועים
והתנועות השונות אשר יעשה לפי רגועות
ענפי העצים ועליהם.

שמעתי מרחוק קול אלה ואלון
מתלחשים יחד, הקשבתני שית שכלים
ועשב השדה אשר יחרו ימתיקו סיר,
ואחבונן אל הצללים אשר יפרשו, ואדמה
בנפשי כי גם מהוך הצללים אקשיב קשב
רב קשב, כי גם שם אשמע קול דברים,
קול אהבה ובהמוניה, ונענועי נפשות
מתעלסות באהבים, ואמרו אל המקים
ההוא לעמוד בתוך ולהתחבר אל הנפשות

כי השם הספרותי "אחד העם" הוא הרפך
ממש מספריו, כי לא לפי העם הוא, כי
אם לגדוליו, אם לא נדחק ונאמר כי

הכנוי "אחד העם" כונתו לא לפי הפשט
 כי אם לפי הדרש: המיוחד והאציל
 שבעם; וגם הוא בכל עמק רעיוני אינו

מביא חולין לעזרה יותר מן המדה
ביתר הסופרים מבעלי המהלך החדש,
כי למד הרבה, קרא הרבה ובקי בטקצות

ספרות ישראל העתיקה והחדשה, על כן
לא יתנהו מיב מעמו להתעמר יתר מדי
בסגלת השפה. על אדות המשורר

אבל—ככורו במקומו מונח — איננו שולט
בשפת עברית במדה הראויה למשורר
המבין, ולעוד על זה חבויים השוניאום

הרבות שחשב ומנה המבקר רא"י פאפירנא, ועור הרבה שגיאות ששיר, וזה האחרון בינאליה. אמנם כן על דעתי הנדיל זה

האחרון לעלות בשיריו, באופנים אחרים, מכל ההולכים לפניו, אבל שיריו—אם לא נחשוב את הנגינה המכוונת בשיריו לא

לפי כללי הדקדוק כי אם לפי מנמא
העם — הם ממהלך הישן, כי קרא הרבה
ושנה הרבה ולמד הלמוד ודברי חכמים

לא יום אחד, ולא חרש אחד, כי שנים
אחרות ישב על התלמוד ונושאי כליו,
והשלים את עצמו בהנ"ך וברקדוק באיפן

היותר טוב. הנה יהיה ממהלך החדש?
אף כי יאבה לא יוכל. קראתי את שירו
„המתמיד" ולא מצאתי בו אף מלה אחת

ממהלך החדש. "כלומר" "כמבין" ועוד תיבות וסגנונים כאלה ודומיהם כבר כתב גארדאן, ואם יעביר רוח על המשורר

ביאליק לגור. תיבות חדשות וסגנונים,
לפי הטעם המקילקל של בעלי המהלך
החדש הקיצוניים, או יקלקל את שריו,

כדי כלל גדול הוא למשורר, בפרט
למשורר-עם: אל לו להתרחק לאחד הקצוות
לא בעניני השפה ולא בעניני הפלגות,
הרחוקים והקיצוניים.

(עיד יבוא) בן ימיני .

היהודים בסיננה .
מאת אלכרם כ"ץ .

(העתיק א"ח).
הקדמה.

ארץ סיני, הארץ המעולפת ספורי= פלאות, היתה זה שנים רבות לענין אשר ירכו החכמים והסופרים לענות בו, וכיום

הוא עומדת היא בעצם נקודת הבערה, לעסקי דברי המדינות (נקודת בערה) — מליצה לקוחה מתורת שבע הרומונים, מליצה זו נמצאת למטה שבע הרומונים.

בו קיי האור והחם העוברים דרך זכוכית
(מבערת).

העליזות אשר תאמינה בארץ ההיא
ביום אולי משמיעות הן מראש בוא
מהפכות הסמריות גדולות, אשר תפתחנה
את הממלכה המדברת הזאת לכל נוסעיה

תבל, ואשר תצמרנה את יושביה
לקלשורה העולה למעלה ולארחות חיים
ואוים. על כן יהפוך עמך כל עולם הנושך

באזנים קשובות לכל המעשים הנעשים
עתה בקצוי מורה הרחוקים, ולנו היהודים
נמצא בהם חפץ בפול ומבפול, כי בהבטע

החומות הנבוהות והחזקות הסוגרות כיום את "ממלכת התיך" מיוצא ובא, תצמח לנו תקוה למצא ידיעות ברורות על דבר

היהודים היושבים בסינה, כי היריעות, הנמצאות עתה בירינו על דבר נדחי עמנו אלה, נוסדו על ספורים מנופצים ומקוצצים

הצריכים בדיקה יתרה, אשר יספרו
המנצרים (מסיונרים) ותירים נוצרים
זולתם, אשר הצליחו לבא בארץ פנימה

הרחק מעט מערי החוף וגלילותיהן, הפתוחות לפני בני אירופא. ובספורים האלה אין לתת אמן רב עוד גם בעבור

זאת, אשר חלוקים הם בעקרי דבריהם. ידיעות נאמנית נוכל לקנות רק אז, כאשר יפתח כל לב סינה לבאים ושבים מכל

הארצות, ואולי יקומו אז גם בארצנו, כאשר נבנו, אנשים מאחינו בני בריתנו נשואי פנים אשר דבריהם נשמעים ונשמעים.

דברי היהודים בסניה, כאשר יש עם
לבב היהודים הארופיים היושבים בשנחי
לשונם — מציגה מאד ברורות מזה

גם כאדם גם כיהודים עלינו ליעץ ברגש
וכחם לבב לעשותו. ואולם עד העת
הבוא נשתדל על רכבו במצומים הנובעים

לנו, אשר עם כל רישון וספקותיהן תכילה גם דברי-חפץ מלמדי-דעת לא מעטים. הידיעות, אשר הוצאתי לאור בשנת

התרג"ח (1898) בספר החרשים לישראל
(Wissenschaftliche Beilage zur Jü-
dischen Presse)

המפורסם מו"ה שלום שניידה הכהן, פו"מ סה קראקא, שהיה חתן הגאון בעל "מנחת שלמה", כוונתו. כמקום הקהל (בקרואקא) מלא כתוב משנת תל"ח: "הרב הגדול מו"ה ליב ר' מנחם ומשנת תר"ו — המנוח הרב מו"ה ליב ר' מנחם חתן הרב"ל מו"ה שמואל כ"ץ" (הוא הג"ל שמואל כהן אב"ד בדובנא הג"ל), ואולי "הרבנות מרת אסתר" הג"ל היא אשת הרב מו"ה ליב ר' מנחם (שהיה חתן הג"ל שמואל כהן אב"ד ק"ק דובנא). עי' כלילת יופי" ח"ב דכ"ז ודכ"ח ע"א. קראקא. פ. ה. וועטשטיין.

חקנת עגונה
זה יותר משנה עובדי בעלי ועקב ב"ר אהרן ראובן (ראובן וויזן) אחי ואח שלוש ילדיו אשר ילדתי לו בעירום ובחוסר כל, בהיותו בשנה העברה בניואק פקדני במכתביו בפעם בפעם, ואחרי כן הוריתי אחר סוכריי אישי, כי בפעם ש"ע יצא את בניואק לשוב לרוסא ומני אז ועד עתה נסתה ממנו כל חזון. אי לאות פונת אבני בבקשתי אל אחיב"ר רחב"ר לחוס עלי ועל עוללי הקטנים השואלים להם ואין זלזלם עלינו ולהוריתנו אם יורע למי שיהיה אוסר נמצא בעלי הג"ל ותבא עליהם ברכת האשה האובדת בעלי יחד עם בניו הקטנים. מלאכת אישי מרקע פחים (בלעכשמידע), קרמיו ממוצעת, שנתו כ"ז, והוא צולע על רגליו השמאלית, הארוכה והיא על שם הרב"ר רבי' וקהיים שליט"א ביעקאטערנאסלאוו.
Herr Rabbiner B. Sakheim, Ekaterinoslaw.

חמ"ל | ת. ז. סלאנימסקי | נ. סאמאלאו

מכיו. האומנם אין בעיר הזאת איש שימיר בפרץ לעצור בפני משובת אנשי זרין?
בעיר שצוצין ניכרה אגודת "נשים רחמניות" שנועדה לתת עזרה לילדות עניות ולהספיק להן כל צרכיהן. במפעל זה משהתפתח נשי מידי העיר ונכבדיה, ברכית העניות עליהן תבאנה. נ. ווילקאמירסקי.

הערות.
(א) מהר"י כוונתו (ס' י"ב) מזכיר את "הרב לייזר בן הרב עברלין" בר גנבורק", וכתב ע"ז ידיו דה"ר ר"ל כהן זקן בחמורו "שם משמעון" ("השפיר" גליון 88 ע"ז) כי "מן" גנבורק נמקום בר גנבורק" או לחוקק תיבת "בר" לגמרי. אולם תס חטי ולא אדם הנרץ לחקון או השמטת התיבה "בר", שהיא קלת ההנחה וכלתי יתירה כלל שם במקומה. בר גנבורק" הוא כמו "בן גנבורק" כלומר בן העיר גנבורק, שעל שמה נקרא שם המשפחה "גנבורק" עד היום הזה.
(ב) בעל המאמר "לקורות היהודים בווילנא" ("השפיר" גליון 135 ע"ז) הוסיף שם את נוסח המלה של "הרבנות מרת אסתר בת הרב הגאון מו"ה שמואל כהן שהי' אב"ד דובנא" ואמר שם כי "אולי הוא הגאון מו"ה שמואל כהן מוילנא, שהיה מקורס אב"ד בדובנא". אולם לא כן הדבר, והרב הג"ל שמואל כהן אב"ד בדובנא הוא איש אחר, מקראקא ולא מוילנא, והוא בן הרב הגביר

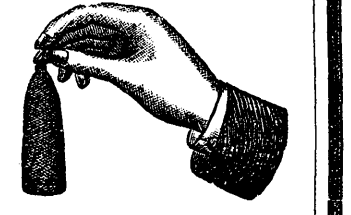
הר' יעקב ל"ס מקאוועל אשר בדרשהיו הנשנובות לציון עשה נפשות רבות לאגודה אשר בעיר הזאת, וגם המהגרים האדוקים שעמדו בצד לפעולות הציונים נחננו יד להם. מי יח' ורבו מטיפים כאלה להרבות את השלום בקרבנו ולאדר את הספלות. ועת' טובי העדה.
וואלקאווינצי (פ' פאר). על הדרך המובילה לעיר קונסטנצין.
חדש הקרובה אלינו קרה האסין הזה: בעה"ב חשיב מעיר הג"ל שב כליל ל' לשיעור העבר מן הכפר הוא ורעייתו, בתו, נסתו ועוד אשה זקנה. הלילה היה ליל חשך ואפלה, ויהי בערבם את הגשר הנמוי על נדר בוג, ותם העגלה הצרה והתפך על פניה, וארבעה מן הנוסעים נפלו המימה, ורק העגלון עם האשה הזקנה נשארו בחיים. גיות הנפגעים נסצאו ביום השלישי על שפת הנדר. י. ראפאפארט.

מינסק-חדש. איש עברי הביא הלום ביום ועש"ק העבר עגלה מלאה פירות, ויהנפלו עליו מחזיקי גני פרי אשר בעיר הזאת ויכיהו מכות אכזריות עד כי נפל לארץ ויהלעף, ויחושו אנשים העוברים לתוכם ברחוב ויקטורו ויובילוהו אל רופא העיר לרפאות את פצעיו האנושים. כמקרה הזה קרה עוד לאיש צעיר לימים שנועד להביא העירה פירות מחוץ לעיר והוא הצליח להביא מיד

כפוחת, ותחת אשר בראשית הוסרו בקרו את בית האולפא חמשה עשר נערים, הנה עתה מקשיבים לקח שמה כחמישים נערים הרואים ברכה בלמודם, למודי הנ"ך על הסדר, דברי הימים של יעב"ץ; גם מורה מיוחד ילמד לחניכים כתיבה, חמה, חשבון ועוד. אמנם עוד הסיונות הרבה יש למנוע במסד; אך קצרו ידי הכנהלים לעשות תושיה מאפס אמצעים, כי הרמית החברים לא תספיקנה לכלכלת הבית, והוצאותיו רבות. וגדולות, ע"כ עיני המנהלים נשאות לעזרת הנריב הר"ה עטינגער אשר ת"ל נמצאה מכסת הכסף מעובין חותנו המנוח הנריב הר"ה שולמשינסקי ז"ל לבניה בית לשם הת"ל לזכר נשמתו. טוב היה לוא השתדלו המנהלים להשיג את הרשיון להוציא משוריו מכס דבשר סבים הגיון ויהיה לקרן קימת לצרכי כלכלת המוסד ולכנינו על אשיות חזקים.
ביום כ"ז לח"ו חנכו בזה את ביה"ח לעברים שהקימו יורשי המנוח הרנ"ש הג"ל מעובינו. הבית בית אבנים בנוי בדרך; שמה מפות לחולים גם חדר הרחצה יבצא בו. רופא העיר מבקר את החולים יום יום. המיסר יכולכל מעובינו של הנריב ז"ל.
א. לאנצמאן.
מעיר קאלינאווקא (פ' פאר) מביעים חירה וברכה להמפץ

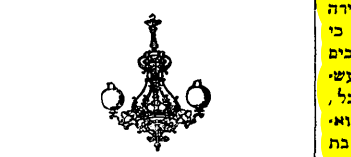
היה הרב בכל הענינים והמוסדים של צביר, וביחוד בחנוך הבנים, שכלם גדלו ללא תורה וללא דעת את היהדות ותולדות ישראל, עד כי סכנה גרויה הייתה נשקפת להיהדות, עד אשר באה הציוניות והפיה רוח חיים, רוח עברי לאומי בעצמות היבשות, ותחיה את הילדים, הקטנים עם הגדולים, וכעשב הארץ ציצו בערים מוסדות נכבדים, כמו בתי בקרא, בתי עקר ספרים, בתי ועד למקרא פרקים מחכמת ישראל, בתי ת"ת ועוד ומעשה בקיין התעוררות שירדו לעולם נמלה גם עירנו חלק, ויהאספו אנשים וייסדו אגודת ציונים, בית מקרא ספרים ומכ"ע עבריים, ועתה עובר להוסד על ידי חברת הצדקה שנתאשרה מטעם"מ בית ת"ת ללמד ילדים עניים חנם אין כסף תורה וחכמת ישראל. וכאלפים רובל כבר נאספו למטרה זו, ועתה עומקים בחפוש מעין הגון שיתאים לכל חקי ההיגיונות כרת הממשלה, וכאשר ימצא יקרבנו אל המלאכה להוציא הענין היקר הזה מכה אל הפועל, והיה לחיועלת ולברכה רבה. ד. וויינער.
זאשקוב (פ' קיוב). הציונים אשר בזה בראותם, כי נערי בני העניים הולכים במלים גרדלים בלא חזרה ור"א יסרו פה לפני יתורים אחרים בית ת"ת לנערים ההם, הודות לעמל הנכבדים ה' לייטמאן, אלנאווסקי והרמ"ש קאשניר, מורשי הציונים, עולה המוסד הג"ל

ד"ר מ. קעניגשטיין
נאך וינער צוריקקומעם פון אויס-לאַדישען קליניקען נימס אן קראנקע מיט אהרע-נאזענ-אויג האל-קראנקייטען.
היילט זאיקען (פערענקען-כבר-פה). פ"ן 8 ביז 9 אידר פיה אויפן 4 ביז 6 נאכמיטאג.
רימארסקא 14.

גאז-א-ז
זשיראנדאלען אין קרישטאל פראגא אונד אין אייזען.
זאנויא זאמליכע

נאז ארבייט
אין אלטע אונג גייע הייזער.
אונד וואהננען.

גרעססע אויסוואהל!
אונד
אללער פיללינגסע פרייען!
זאזאנשטאלט

K. THURSCH
Marszałkowska № 116.
Telefon 1663.

רעאל-האנדעלסשולע נעכטס פענע סיאנאט פונגשטארט ביי פראנקפורט'ס גרינדליכע אויספילירען, רעליגיעזע ערציעהונג, וארגעלטיגע פערפאלעונג פארצייליכע רעסערענצען איבער גיבס טיגע ערפאלגע. נעחערעס דורך Director D-r Barnass, Pfungstadt.

נור מיט עמליכע רובל
קאן יעדער מענטש ביי זיך אויפן ארש אגושט פרנסה איינפירען, אויז ווי איך גיב צו ערקלערן דורך אברף נעגען 7 קמ' מארקע. אדרעסעס: Barshava, Haydaky, do vostochnobani

נייע בעוואוסטע גוטע פאפיראסען
"REWANZ"
10 שטיק 6 קאפ. 5 שטיק 3 קאפ.
עמפעהלט די מאבאקס פאבריק
A. N. SZAPOSZNIKOW
אין ס'מ פעטערסבורג
צי בעקאמען אין ווארשא און איף דער פראווינץ אין אללע מאבאקס-האנדלונגען.

אתרוגים, לולבים והדרים
הירט אינד לאחדים
הויפט נידערלאגע
בייר' פישל זילבערגלייט,
ווארשא, פשעוואדנא שטר' 4-7 №

МЫЛОВАРЪ
Иосифъ Янколевичъ собс. д. Г. Дубоссары Хер. губ.
מע דארף זוכען מיטלענע צום לעבען נאר גיט זיין א מאמין בכל דבר. רק על פ' שנים עדים יקום דבר בפרט עדות הרבנים דפת על תום דרכי (ראה בהשפיה) 19-124 № ובחמליץ 32, 38 № כי אני מורה להעיל פאפ' ועי' מכתבים בכמה מלאכות העמישע, וויף, וועט-זאנע, חעמ' מאקאט עתל א 2 רובל שטיוועל מאווע, וואגען שמירע, ווא-וועלן סאבאמאט, לתשובה מארקע בה שבע קאפ'.

אנהנו חת"מ מעידים על האיש הנכבד הנגיד הר"ר יוסף יאנקעלעוויטש מרובאמאר אשר הוא מלמד להעיל את כל המלאכות הרשומים לעיל בהמורעה שלו לכל מי שבא אליו ללמוד ולקבל סאתו את המלאכות הנ"ל, ולפניו חת"מ כבר באו אצלו אנשים ממקומות רחוקים ללמוד אצלו המלאכות הנ"ל וקבלו מאתו המלאכות הנ"ל באיות זמן קצר ובאו לפניו חת"מ על המורה שלהם הר"ר יוסף הג"ל ופרעו לו את השכר הידוי בספר פנים יפות ובח"ה גדול מאד ושבחו את המורה הנ"ל לפניו בבת תשבות והאיד שהוא בעל אמונה בזה ומשתדל באמת וצדק למסור המלאכות לחתלמורים כפי כל הצורך וגם עי' מכתבים שהוא מלמד שמענו וראינו שפארים אותם כפי כל הנ"ל. ולדאי' ביד הר"ר יוסף יאנקעלעוויטש הנ"ל.
נאום ירוחם הכהן אבר'ק דובסאר.
ונאום שמואל חבר' ר' שמעון זיל ראבי-נאוויטש מו"ץ מרובאמאר.

בבית הכנסת הנודע דשם ברחוב נאלעוויץ 41 יש מקומות שונים להשכיר מחוים, בית הכנסת פתוח משעה 8-9 בערב, וכל הרוצה לכתוב יביא ויזכה. גם יבוקש ש"ץ הגין ורגיל יודע נגן על ר"הו"ל הבע"ל. התוצאות לא יוחזרו.

קאמענדין פ"ן פארו האבע איך ערעפענע אויף ביעלאנסקא שטראסע 18 №
אייע ארמיסטיש-פאמאנאראפישע אנשטאלט
אונטער פירסא
P. LEVIN

דא מיינע אנשטאלט איזט פערועהען מיט אפארטען דער נייע עסטען סיסטעמען נעהמע איך אונטער צו פערפערטיגען אללערליי ארבייט וועלכע גיהערען צו פאמאנאראפ'ע, וואמיט איך עמפעהלע מיך דעם נעערהמען פובליקום.
פיר שילער ראבאט.

מודעה לחזנים
למען לא יוכיפו החזנים לבא לעירני כשטף מים כבירים ולהיות למשא על עדהו בתקוות להספח למשרת חזן בבית כנסתנו הגדול, חשבנו לנחיצ' להודיע כי כבר מסרנו את המשרה לכהן פאר בבית מקדשני המעט להשי"ץ הנכבד מר בנימין אפערנדיק, אשר ביפי קולו ובנעים ומרירותו, בתהלכותיו הישרים והמוסמסם לקח את לכותינו שבי ורכש לו אהבה ורגשות כבוד מכל המפלות.
ש.ח. רעניץ.
ראוונא (פ' וואהלין).

לתועלת השוחטים
יצא לאור ספר ועד חכמים על שיחטה וסריפות ולמיתר להלל אותו כי נשא ונתן עם הגאון ר' שלמה קלינר ז"ל ועם הגאון ר' יוסף שאול נאמאנזאן ז"ל. וכל מי שיחפץ בספר הלו יוכל להשיג אצל המו"ל ובכל בתי ספר ביוארשא אצל המו"ל.
Благотр. С. Давидовъ, Бродск-Лит.

פאבריק אויספערקייט פארטירעכע-בעט דעקעטישדעקעווענילע (עמיטאציע פלוש) פיינסטער בעוואוסטער אייסארבייטונג.
פרייע גאנץ ערעמסטיג.
Mila 10, W. 8.

קויטשוק עם מיטאל סטעיטעלען פאבריק
M. КУПЕРШТОХЪ
Барнава
17. Наволяна 17.
בעמטלונגען ווערדען גוט אונד זינעלע פערפערטיגט מיט גענויע פרייען אגענען ווערדען נעוועט מוססער-בוך עם פרייע-קוראנט אומאונט

בהוצאת "בני ציון" בווארשא
יצא לאור ספר
למרנז ורבנז
כולל שמה מסודרת וברורה ע"ד עבודת האומה והציוניות השלמה.
סאה נ. סאקאלאו.
הספר הזה הוא רב הכמות והאיכות ונדרש ביופי והדר בפארטאט גדול, ולמען ימצא לו בנקל מהלכים בקרב העם קצבנו לו מחיר קטן
50 קאפ.
וחברות ציוניות הקונות מעשרה אכסספליים ומעלה מקבלות ראבאט 30%.
יש להשיג את הספר גם בבירכה מהודרה במחיר 80 ק'. המקחים בלי המשלוח.
המסכר הראשי הוא בבית מסחר הספרים של לעווין-עפשטיין, ווארשא, נענשא 5, ואצל החברות "אחיאסף", "ותושיה" בכל בתי מסה"ס, ובבית מערכת הצפירה.

ישמעו רחוקים ויבואו כי עת להננה כי בא מועד
LONDON
FRANKEL'S HOTEL & RESTAURANT
25 Osborn St. Whitech. pel London E
Telegraphic Address FRANCELHO LONDON.
אנשטענדיגע שטייגע-צימער אינ ריכטיגע גוטע שטייגען צו יעדער צייט, שעהנע ארענטליכע בעקוועמע שלאף-צימער צו זעהער מאסיגע פרייען. רייזענרע נאך סאוטה אפריקא ווערדען אכעווארטעט אין די לאנדאנער סטאציאן ווען זיי גינגסט פא-הער שרייבען אדער מעלעגראפירען צו **Francelho London**. שיס פארטען ביי די בעסטע שטעללדראמפפערס ווערדען בעזארגט, אינד בענלייטעט ביי צום באגנהאף.
אויסקונפט אין געשעפטס אנגעלענעהייט ווערדען בעסטענס בעזארגט.

M. KPOHE
פאבריק פון פערשידענע גאלדענע קעמען פיר העררען אונד ראמען, נייעסטע פאסאנען וואס נור גיבט; אויך גיבט אן בעשטעלונגען זא ווי איבער-ארבייטען פאן אלטע אויף נייע פאסאנען.
נאראמירט פיר דאס גאלד פראבע 56.
מ. קראנע
ווארשא, פארויא № 5 וואהננג 8.

Н. ПИКЪ,
Названия № 35, въ Варшавѣ.
עמפעהלט צו פאבריקס פרייען ברוכענדער עלעקטרא-גאלוואנישע, וועלכע היילען גרינדליך נאך קורצען געברויך, לייכענדער, בויכענדער פיר פרויען, עלאמטישע זאקען פיר געשוואלענע פיס, בריללען מיט בעליגשע גלעזער וועלכע שטערקען די אויגען. אויך פערשידענע כירורגישע אונד אפטישע געגענע שטענדע פיר קראנקע. ברוכענדער ווערדען צו-געפאסט דורך אייגען ספעציאליסטען. עס ווירד אנגענומען פערשידענע עלעקטרושע גלאקען ארבייט נייע און פאזיציעס.